

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG СВІТ

річник IV. число 32., май
IV. évfolyam 32. szám, május 2006

Сяткованя Дня Русина
у Пийчу

Дорогі братя і сестри! Честовані гості!

Русинська община свій VII Національний Празник святкує у прекрасному, багатому історичними і архітектурними пам'ятниками вароші Пийч. Нам, русинам, сись варош дорогий тым, ош туй жив и вюв свою разносторонню діяльність академік Антоній Годинка - наш честованый „сокирницький сирохман”. Бывши деканом, а пак ректором Пийчського Університета, інтелектуальным вождём русинської інтелігенції, Антоній Годинка заклав кріпке основаніє сохраненію нашого ідентитета и языка, русинських

культурных и духовных цінностей.

По выборах 2003 рока новое Общое Собрание и руководство ВРМС зачало розчищати „дебри”, лишени у наслідство русинської общині Габором Гаттінгером и його приверженцями. А у фебруарі 2004-го рока, при удкрытіі меморіальної таблиці Антонію Годинці, наша община провозгласила русинське возрожденіє. За куртый у історії трьохручний період русины Мадярщины очистилися уд инородных елементув, котрі жили из общины, а не за общину, противилися созданію нашого печатного органа „Русинський Світ”, Первої Русинської Бібліотеки, Выставочного Зала Русинського Музейного Собрания, школ русинського языка. Подеякі из них стараються невіліровати наші успіхи, пробувають пужати и угрожати чесным русинам. Айбо їхні акції кончавуться фіаско, (без результатув), бо правое діло не мож задушити и стаити!

Днись уєдно из нами національное Сято Русинув признавуть наші братя и сестры из Подкарпатя, Румунії и Воеводини. Дякуєме Вам, дорогі наші, ош прийшлисьте у Пийч из далекої Сучавы, из Ужгорода и из Нового Сада и привезлисьте нам наші русинські співанкы, танці и музику. Важным событієм нашого сята є присутствіє туй представителів и руководителей наших цивільных організацій из чотирьох держав.

Усі мы добре знаєме и у каждодневному житю чувствуєме давленіє на нас економічеських явленій, котрі сопровождають дефіцит у державному бюджеті. Мы не маєме ілюзій, наше фінансовое подпорованя у пару будущих рокув не буде возростати. Нішто чекати из складеными руками, треба глядати возможности фінансирования нашої діяльности діла розвитку

меншиновой автономії и сохраненія русинського ідентитета. У 2005 році почалисьме информувати про конкурсы на меншинову тематику Європейської Унії. У цілох успішного участія у конкурсах плануєме організацію Європейської Організації Русинських Цивільных Організацій, членами котрої можуть быти Асоціації Русинських Цивільных Організацій Мадярщины, Подкарпатя, Румунії, Воеводини, Словакіи, Чехії, Польщі, Хорватії. Типирь державы мають делеговати свого представителя у організаційный комітет, котрый розробить текст Устава Асоціації и другі актуальні документи. Віруєме, ош русины вернуться у тоту Европу, котра прийняла їх у часы Ужгородської греко-католичеської Унії.

Національное сято Русинув традиційно ся зачало Службов Божов у чудесной греко-католичеській церкві у Пийчі. Сята Літургія Іоана Бокшая у исполненії Візантійського Мужського Хора им. Св. Ефрема под руководством Томаша Бубно и днись была тым духовным фоном, на якому молилисьме до Всевышнього, соединившись у нашу кріпку греко-католичеську вірі. Наші отці Д. Бендас (Подкарпатя), В. Бойчук (Румунія), А. Сочка (Будапешт), В. Бодоган (Пийч), возвышившись духом у своих казанях, просили уд нас покаянія и прощенія сотвореных проти общины гріхув, призывали до восоединенія русинув на благо сохраненія свого самосознания и родного языка.

Дякуєме греко-католичеській общині Пийча, о. В. Бодогану и його сімейству за истинно християнське гостеприймство и теплый прийом.

Русинська община Мадярщины свойов діяльністю межі 2003-2006 роками подтвердила ученіє академіка Антонія Годинки про духовну и інтелектуальну вічність русинув, їхню ніким не зломлену віру у Всевышнього и греко-католичеську церкву.

*Председатель ВРМС
Віра Гіріц*

Святкованя Дня Русина у Пийчу

20 мая сего рока русины Мадярщины мали нагоду уже сьмой раз святковати День Русина. Торжества отбылися у вароші Пийч и были організовані Вседержавным Русинським Самоуправленієм и Русинським Меншиновым Самоуправленієм Пийча.

Уже другой раз туй изобразили ся русины Мадярщины и многи загатарні гості у сьому прекрасному вароші, обы из достоинством указати свое лице, націоналну идентиту, традиції, культуру, обы ищи раз дати знати вшыткым, ош русинський народ жиє и тримле свої традиції. А мы маєме тверді традиції, и завто наше державное свято - День Русина зачалос из Службы Божой, котра ся состояла у греко-католической церкви св. Ксавера. Службу правили о. Ласло Бодоган (Пийч), о. Абел Сочка (Будапешт), о. Данил Бендас (Подкарпатя), о. Василій Бойчук (Румунія).

Вшыткым ся подарило учути на Службі прекрасный спів Візантійського Мужського Хора им. Св. Ефрема (руководитель Томаш Бубно). Ко уже много раз чув выступление хора и тоті, ко чув їх первый раз - вшыткі отмітили тоту необыкновенну возвышену духовность, котру донесли до наших сердець хористы-співаки. Наша община из великов радости прийняла вістку, ош Візантійський Мужський Хор им. Св. Ефрема дустав первое місто на XXV юбілейному Межнародному Фестивалі Церковной Музыки, котрый состоялся у Гайновці (Польша).

Пусля Службы великим числом изобразили сьме ся пиля памятной табы нашего славного академика Антонія Годинки, возложили сьме вінки, почтивши памнать нашего ученого. Культурна часть програмы продолжалася у концертном залі Училища Прикладного Искусства. Председа ВРМС Віра Гіріц у свому привітственном выступленіи радо поздравила вшытких гостей, а особенно наших братув-русиніув, котрі прибыли из-за гатарув: депутата Парламента Румунії Георгія Фірцака, Культурное Товариство Русинів Румунії и ансамбль „Ластівочка“ (руководитель Марія Чорній), Руське Культурно-просвітне Дружство из Нового Сада (Войводина) и русинський ансамбль „Ужгород“ (Подкарпатя). На торжестві были и офіціальні гості - референт Офіса Національных и Етнічных Меншин Мадярщины Сільвія Кіш и Иштван Краслан от Міністерства Ошколованя.

У зданіи Училища состоялася презентация художественного альбома и выставка работ художника Артура Гринчишина, котру открьив доцент Пийчського Университета Золтан Медве. Затым начався концерт. Первыми выступили наші гості из Румунії. Емоціональний настрій задав поет Иван Мойсюк:

Гімн румунських русинів

*Наш голос послухай, Царю всего світа,
Боже Ісусе Христе - просять Русини:
В дар Тобі поклони б'ють они доземні
За Руськую Віру, за прекрасні сны.*

*Помилуй всіх Боже - за гріхопадіння,
Що давно зблудили з дороги батьків.
Прощай всім незрячим, блудним и пропащим,
Рятуй Язык Руський вовеки віків!*

*За світлу будучность, Русини карпатські
Корінного краю - ясных Трьохколюрів,
Під Хрестом єдиним волю прославляють,
Румунській Державі подяку складають!*

*Помилуй всіх Боже - за гріхопадіння,
Що давно зблудили з дороги батьків.
Прощай всім незрячим, блудним и пропащим,
Рятуй Язык Руський вовеки віків!*

*Господи предвечный,
Правдо наша вічна!
Гляди на Русь-Квітку,
Щоб росла в піснях...
Даруй Батьківщині
Літа молодії,
Володій над нами,
Жий в наших серцях!*

*Помилуй всіх Боже -
За гріхопадіння,
Що давно зблудили
з дороги батьків.
Прощай всім незрячим,
Блудним и пропащим,
Рятуй Язык Руський
вовеки віків!*

Радуйся Серце

*Радуйся серце Бога живого,
Світа Владыки - Господа мого,
Радуйся Раю, Надіє наша,
Радуйся Серце Бога і Спаса.*

*Діти Руські до Тебе волають,
В Тобі потіхи в смутку шукають.
Пригорни всіх нас до Серця Свого,
Великого Серця Бога живого.*

*Радуйся Серце бальзам цінный,
Хто жив у Тобі певне спасенный.
Под кровом Твоїм жити, вмирати,
Серце Ісуса изволь нам дати.*

*Солодке Серце! Додай нам сили,
Щоб горячіше ми Тя любили,
Щоб мысли наші про світ забули,
Щоб ся до Тебе только горнули.*

Яко полный голос дзвона

Яко полный голос дзвона,
Яко быстрая ріка,
Так най дзвигнеся до Неба
З нашої груді піснь громка.

Твому Серцю Спасе мой,
Честь складає весь наш край,
Руський народ в віки Твой,
В Серцю люд Твой заховай.

Чуйте світа всі народы
Наш могучий піснь глас,
Як Небеса небозводи,
Де царствує Господь Спас.

Іван Мойсюк

Дале выступали молоді співачки фольклорної групи „Ластівочка” под руководством Марії Чорній. Фольклорна група створена не так давно, айбо уже дуже популярна і має великий успіх. За виконання співанок і коляд ТВР1 нагородило вокальну групу „Ластівочка” спеціальним дипломом у грудні 2005 року.

Виступлення наших добре знайомих артистів мож уповісти, професіоналів із Подкарпаття, русинського фольклорного ансамблю „Ужгород” (руководитель Віктор Шостак) мало великий успіх, їх довго не хотіли відпускати із сцени. Усі звернули увагу на оригінальне убрання учасників ансамблю, на необычні інструменти оркестра. Завершенням сього дуже фанного концерта стало виступлення наших братів-русинів із сербської Войводини - фольклорного ансамблю і жунської співочої групи Руського Культурно-просвітнього Дружства (Общества) із Нового Сада РКПД (директор Владимир Сивч, музичальний співробітник Мирослав Пап, хореограф Миломир Шойтош). До душі вшитих припали привітственні слова председателя РКПД Владимира Ремара:

„Сцем вам перше повиновац того швето. Дзень Русина у Мадяркей і повесц вам у мене Руського культурно-просвітнього дружства з Нового Сада же приходзіме зоз ровней і сушедней Войводини і приводзіме до вас наш найкрасши квет наших младих,

Русинський фольклорний ансамбль „Ужгород”

же би ше упознали з вами і з вашима младима. Бо не раз поведзене: там дзе младосц, там і радосц, там будзе і нашої культури і нашої вири і будучности, а цо найважнєйше, будзе і любови. Любови медзи собу і любови і почитованя ку другим. Бо без того живот не має вельо смисла.

Розшати зме по цалим швеці і нашо заєдніці нігдє не барз вельки, та без огляду дзе жиєме, вшадзи маме єдну заєднічку нїтку хтора нас повязує: то борба за обставанє, намаганя же би нас асиміляція не однесла. У Войводини нас єст по єдних 15 тисячи, а по других 18 тисячи. У кождим случаю, не вельо. Але, я би поведол же не стої наша судьба тєльо у числох, кєльо у наших шерцох, кєльо чувствуєме свойо і кєльо го знаме любіц і почитовац. А знаме.

Прето вам і приношіме часточку гєвтого цо на нас пренесли нашо прадідове, хтори до Войводини, точнєйше, до Руського Керестура і Коцура пришли пред вєцєй як 260 роками. Часточку нашої культури, хтору зме наслідзєли од наших старих, од оцох і мацєрох, і хтору шицким зоз поцєшєньом і радосцу любіме указац”.

Програму концерта конферовав М. Капраль. Послі оканчання концерта отбылася дружественна вечєря, на котру усі могли выговоритися, обмінятися адресами, обсудити насуцні проблеми. Мож уповісти, што сись День Русина быв межинародным фестивалем русинув.

Організаторы дуже старалися, обы усі добре чувствовалися.

Др. Степан Лявинец

Жунська співоча група Руського Культурно-просвітнього Дружства

Фольклорна група Руського Культурно-просвітнього Дружства

Бисіда из подпредседов Світової Рады Русинув, депутатом Парламента Румуніи др. Георгієм Фірцаком

На сятковані Дня Русина у сьому році у прекрасній варош Пийч приїхало много загатарных гостей и фольклорных ансамблей. Уже не первый раз малисьме щастя принимати и наших, уже мож уповісти, добрых приятельув из Румуніи: о. Василія Бойчука, поета Ивана Мойсюка. Важным жестом діла русинув Мадярщини было и то, ош делегацію возглавив депутат Парламента Румуніи, подпредседа Світової Рады Русинув др. Георгій

Фірцак. Позад сього случая попросилисьме пана Георгія дати інтерв'ю діла нашої новинки и діла русинської редакції Мадярського Радіо.

Пан Фірцак уже дакулько раз був у резиденції ВРМС, де стрічався из руководителями нашої общины. Обговорилисьме многі вопросы, котрі ся тычуть діяльности Світової Рады Русинув, углубленія контактув межи русинами Мадярщини и Румуніи, наших общих національных інтересув на межинародной арені из точки позору того, ош скоро Румунія стане членом Европейської Унії и др. Завто візит др. Георгія Фірцака мав діла нас, мож просто уповісти, и політичеське значеніє.

Др. Степан Лявинец (С. Л.) - Честованый пан Фірцак! Хочу привітствовати Вас на нашому святі - Дні Русина. Раді сьме Вашому візиту и програмі, котру презентовала Ваша делегація. Уже не первый раз навіщаєте нас. Мали сьте возможность ознакомитися из національных и етнічнов політиков Мадярщини. Будучи депутатом Парламента Румуніи, Вы годні видіти тоті общі черты и тоті различія, котрі характерні діла наших держав. Прошу уповіchte, як Вы видите сись вопрос.

Др. Георгій Фірцак (Г.Ф.) - Межи національных політиков Мадярщини и Румуніи є много общого, схожого, айбо є и много различій. Иппен у сись час проходят обсуждения измененій и утверждєніє нового Закона про Національні и Етнічні Меншини у Парламенті Румуніи. У новий варіант буде входити много файных ідей и предложєній. Сись закон буде єдиний діла вшиткых національных меншин Румуніи, у тому числі и діла мадяр. Офіціально Румунія признає 20 національных меншин, и кажда має своє представительство у парламенті.

С.Л. Яка ситуація русинської медіи у Румуніи, Ци маєте новинки, видання, книжки, інтернет, высиланя Румунського Радіо и Телевідєнія по-русинськи?

Г.Ф. Айно. Маєме свою новинку „Руська віра“. Мы не маєме оддільно свої програмы айбо маєме возможность прийняти участіє на передачі I канала Румунського Радіо. Нас много раз кауає у Румунське Телевідєніє.

С.Л. На День Русина прийшлисьте фейным числом. Приїхала и фольклорна група „Ластівочка“. Учасницї групи мавуть дуже файні характерні убраня. Прошу Вас, представте їх.

Г.Ф. Фольклорна група „Ластівочка“ vznikла у Сучаві. Они представлять русинські співанкы, котрі характерні у нашому краї. Учасницї групи - учениці середньої школы, 12-15-рочні. У Пийч „Ластівочка“ приїхала у „малому“ составі - 7 дівочок, бо позад школы не вшиткі годні были приїхати. А всього „Ластівочка“ має до 30 участниць.

С.Л. Яка структура меншинових общин у Румуніи?

Г.Ф. Основным отличієм од Мадярщини у структурі національной и етнічної політики я вижу у тому, ош у нас етнічні общины реалізувуть свою діяльність через цивільні організації. Так и туй нашу делегацію презентує „Культурне Товариство Русинів Романії“ (Главным секретарем Общества є о. Василь Бойчук). Айбо из другого бока мы маєме и політичеське представительство - сьме представлені у Парламенті и маєме таку же саму політичну силу, як и політичні партії.

С.Л. Кулько русинських цивільных організацій є у Румуніи?

Г.Ф. Лем єдна - Культурне Товариство Русинів Романії (КТРР).

С.Л. Кулько членів має Товариство?

Г.Ф. Бульше 1000 членів из 10 областей

С.Л. Яку діяльність реалізує КТРР?

Г.Ф. Товариство має дуже многосторонню діяльність, основными суть культуральна діяльність, медіи, ошколовання - маєме дві медійні школы (єдна у Сучаві, друга у Великому Перегу). У Сучаві недільну школу веде Марія Чорній, другу - о. Василій Бойчук. Маєме тісні контакты из другима національными меншинами, из векшинов - русинами. И не в послідню очередь активно робили сьме уєдно из Світозов Радов Русинув, а через неї маєме контакты из русинами цілого світа.

С.Л. Скоро Румунія стане членом Европейської Унії. Як Вы думаєте, ци зміниться меншинова політика Румунської держави?

Г.Ф. Вступ Румуніи у Европейську Унію не має прямого впливня на Закон про Національні и Етнічні Меншини. Йсе два паралельні путі. На Закон про Національні и Етнічні Меншини є потреба, вун є необхідимий, не позиравучи на вто, вступить Румунія у Европейську Унію, ци ніт. Я надіюся, ош пуся 1 януара, коли Румунія вступить у Европейську Унію, положєніє національных меншин зміниться ищи на майліпшое. Думаю хоть лем на вто, ош мы будеме годні ходити єден до другого без проблем.

С.Л. Крім того, як Вы видите, ци суть и другі приоріти у общій діяльності?

Г.Ф. Намного майліпше стане возможным реалізувати нашу сполупрацю у области ошколовання и культурных проектув. Перед нами ся открьє возможность дуставати гранты од Европейської Унії на великі междержавні проекты. Думаю, на ті общі проекты, котрі бы охватили русинув Словакіи, Румуніи, Мадярщини, Чехии, Польщі - членув ЕУ.

С.Л. Вам встала велика честь - на спідуючий рік у Сіреті буде проходити ІХ Світовий Конгрес Русинув. Мали сьте возможность бити на многих торжествах у нас и у других державах, де живут русины, віділісьте приміри організації культурных меропрятій, думаю, ош ухоснуєте накопленный опыт. Желая Вам успіхов у дальшуй діяльності, хочу предложити от имени русинув Мадярщини помуч у організації ІХ Світового Конгреса Русинув. Дякую за бесіду.

Бесіду віз
Др. С. Лявинец

Бисіда из Марійков Чорній (Румунія)

При стрічі из нашов добров знакомов Марійков Чорній (Румунія), котра была приглашена на свято из своим дїтським ансамблем, Валерія Мориляк провела інтервю:

В.М. Мы дуже раді уєдно из нашими позагатарными гостями розділити свою радість на Національному Святі Русинув. А стріча из Вами, пані Марійка, удвоє радісна. Я Вас уже знаву, ги успішну учительку у русинській школі у Дермонешті, што пила Сучавы. Дниськи Вы приїхали до нас, як руководитель дїтського ансамбля. Як ся называє Ваш ансамбль, и ко принимать у нєму участие?

М. Ч. Наш ансамбль называє ся „Ластівочка“, а принимавуть у нєму участие ученики нашої школы, усього нас 15. Отколи образовалася русинська цивільна організація у Румунії, одтовды и надойшла ся ідея - изобрати фольклорный ансамбль и продовжати возродженіє русинського языка, ото што было зачато нашими предками, а у співанкы вкладовати всю свою русинську душу. Наша група создана у 2002 році, и мы уже

выступали много раз на фестивалях, а пусля выступлєнія на Русинському національному телевидєнію были награждєні у децембрі 2005 рока спеціальным дипломом.

В.М. Ци був ваш фольклорный ансамбль у Мадярщині?

М. Ч. Мы ищи не выступали у Мадярщині. Путь до Вас доста довгий, мы їхали 18 годин, и завто сюди узялисьме лем великих дівчат. Айбо нас туй стрітили дуже тепло, и мы ся чувствуєме дуже файно.

В.М. Марійко, я вижу вы убрані у роскошноє убраня. Сисі ружі из бісєра просто чудо! Вам їх шили по заказу?

М. Ч. Сисі сорочки и спідниці были изроблені нашими бабками уручну. Сєє дуже кропітна робота, рисункы вышивок на кождоу убраню разні.

В.М. Які пісні исполняє ваш ансамбль?

М. Ч. У нашому репертуарі є много русинських співанок, колядки, балады. Думаю, што они вам знакомі и прийдуться до души.

Бисіду вєла Валерія Мориляк

Бисіда из руководителем и хореографом танцювального ансамбля Руского Культурно-просвітительного Дружства Нового Саду Миломиром Шайтошом.

Танцювальна група из Руського Керестура выступила из великим успіхом на нашому національному святі Русинському Дньови, котрый отбывся у Пейчу.

Ольга Сільцер (О.С.) - Богата програма и высокий художественный уровень, прекрасна хореографія свідєтельствують про велику роботу и професіональное умієльство руководителей. Як добилося сього ваше Общество?

Миломир Шайтош (М.Ш.) - Дякувучи професіональному майстровству руководитєлюв и, естєвенно, роботі дїтей, котрі пусля школы два раз на тыждєнь ходять на репетиції и из великим вдохновлєням готувуться до выступлєній.

О.С. Розкажіть про ваше культурное общество.

М.Ш. Руске Культурно-просвітительное Общество было організовано у 1945 р. у Новому Саді. Предсидатєлем общества є Владимир Римар, директором Владимир Сивч. Музыкальным руководителем, котрый занимается хором, оркестром, дїтським хором и солістами є Мирослав Пап. А я єм хореографом старшої танцювальної групи. Дїтськов танцювальнов группов руководить Марьяна Мункачі-Сивч.

До 1990 рока тогдашнее правительство Югославии фінансово дуже пудпорововало меншин. Наші ансамблі їздили по цілому світу и демонстрировали русинську культуру. Тогды у Югославії были державні школы хореографов. Міністерство Культуры фінансово пудпоровало школы и вырощовало культурні колективы од дїтських до взрослых. Пусля розпада Югославії и войны настали дуже тяжкі часы. Сербія и Черногорія не

мали фінансовых жєрєл діла пудпорованя меншин. Прийшлося глядати иншакі возможности діла того, обы наше общество обсталося жизнєспособным. На щастя суть спонсоры, діла котрых важно сохранение меншины и її культурна жизнь.

Найбулшу поддержку дустаєме од Національного Совіта Руснацох, котрый дустає фінансы от державы. Придсидатєлем Совіта є Славко Орос.

У Воеводині майже у кождоу поселєнію суть культурні общества (дружства), котрі русины называвуть Матков (мамков), бо они из великов любовью сохраняють свої традиції, культуру и язык.

О.С. А яку вас положєніє из ошколованям?

М.Ш. У середних школах у нас діти учать русинський язык. У Новому Саді є кафедра русинського языка. У Рускому Керестурі є гімназія, а начальні школы суть у Дюрдьові, Коцурі, Рускому Керестурі. У инших школах русинський язык изучавуть факультативно.

О.С. А чи говорять діти дома по русинськи?

М.Ш. Говорять у булшості сімей. Лем там не говорять, де суть змішані сімі.

Айбо коли ся збираєме у Матці, то вшыткі діти намагавуться говорити по русинськи, учать русинські пісні. Так што и тоті діти, де у сімьях не говорять по русинськи, туй мавуть возможность говорити.

О.С. Дякуву за бисіду. Надївуся, ош ищи много раз стрінемєся, и ваші колективы будуть радовати русинув Мадярщины своїм прекрасным выступлєнієм.

*Бисіду провєла
Ольга Сільцер*

Вечер пам'яті Александра Духновича

Александр Духнович - символ русинського народу, основа русинського ідентитету, філософ нашої нації, гуманіст, письменник, енергетика произведень котрого передається уже більше як два століття від покоління до покоління. А. Духнович - Будитель наш, „альфа и омега наша“, як писав про нього В. Фединишин.

Русины все чествовали ім'я А. Духновича. Прості люди все упоєнно співали „Я русин был, есмь и буду“, „Подкарпатськіє русины, оставте глубокий сон“, іщи не так давно може пошепки, вадь тайно, типирь открыто.

Каждый рік у апрільські дні вдохновенно співають їх і русины Мадярщини, коли збираються уєдно, обы почтити пам'ять Великого Будителя.

Уже, мож уповісти, стало традиційов проводити вечер пам'яті А. Духновича у Чеському Культурному Центрі. И на сись раз, 28 апріля мы избрателься файным числом, обы отдать дань великуй магнетичной личности. Вечер был організований Обществом Антонія Годинки при підпорванні ВРМС. Програма вечера состояла из дакулькох частей.

Вечер зачався привітственным словом председателя ВРМС Віри Гіріц. Она привітствовала усіх гостей, коротко розказала про неоцінимое значеніє Духновича, як личности, Будителя Духа, Будителя Истины, Будителя Добра и Справедливости.

Про разносторонню діяльність Великого Русина розказала зав. Выставочным Залом Русинського Музейного Собрания Марія Ортутай.

У слідующей части по програмі отбылася презентація художественного альбому „Художники родины Манайло“, котрый был изданий у фебруарі сього рока при підпорванні Фондації Національных и

Етнічных Меншин Мадярщини, Міністерства Культурного Наслідія Мадярщини, ВРМС, Самоуправління Ваца, Русинського Самоуправління Ваца и других русинських самоуправлєній Мадярщини.

Художественный альбом представив Андраш Кутлан, давний приятель основателя династії Федора Манайло. Кутлан уповів, што діла раннього искусства Федора Манайло характерна широка копористика. У нього был особый дар вписовати світ народных мотивув у свою живопись. Альбом отображає становленіє Федора Манайло як художника, мож увидіти каждый період його пути у искусстві. Альбом изданий по поводу 95-роччя из дня рождения великого майстра и 25-літія открытія мемориального Музея. У альбомі представлені роботи Ивана Манайло - сына художника, котрый написал предисловіє. Художественное оформленіє - онука Андрия, работы котрого также представлені у альбомі.

Сього рока русинська община мала и гостей из Подкарпатя, котрі приготувили діла сього дня спеціальну програму. Ними были ансамбль „Забавка“ из Чинадієва, руководителем котрого є Ольга Прокоп, она же солістка хора „Старовинна русинська співанка“.

Перед выступлєнієм сього колектива коротко про

исторію с. Чинадієва, про його достопримечательности розказала др. Маріанна Лявинец. Затым про культурное житя села Чинадієво, конкретно про Общество им. А. Духновича розказала О. Прокоп: „Наші діти дуже хотіли изучити творчеськое наслідіє А. Духновича, и завто мы рішили організовати культурное Общество им. А. Духновича и привлечь до нього у основному молодеж. Затым новоорганізованное общество рішило провести вечер пам'яті Великого Будителя, головнов ціллю котрого было возродити у жителей села историческу пам'ять про його минувшину, культуру, спортивні

традиції, котрі были повязані из діяльністю Общества Духновича 20-30 роков, котрое проводило широку діяльність у тоті часы. У подготовці и проведеніи сього приняла активное участіє молодеж села, котра співала у фольклорному ансамблі „Забавка“.

Сись ансамбль был созданий ищи у 1970 р. Ольгою Прокоп, и от того часа она є незмінным його руководителем. До вечера готовилися дуже серйозно. Была дана інформація по церквам Чинадієвського регіона, котрі договорилися провести поминальну Службу Богу за А. Духновичем у єден и тот же час. У Чинадієвській греко-католичеськуй церкви выступив хор „Старовинна русинська співанка“ им. А. Духновича под руководством М. Аламашія. Была подготовлена фотовыставка из минувшины Чинадієва, ишла велика изгладовательська робота по школам под руководством учителей. На самому святі была чудесна приятна атмосфера от чтенія стихув Будителя, русинських співанок, што бытовали 140-160 роков тому. Из великим успіхом выступив и ансамбль „Забавка“.

Так искусно О. Прокоп подвела усіх присутствующих до теперішнього свята, котрое зачалося совмістным исполненієм гимна „Подкарпатские русины, оставте

глубокий сон" и магического „Вручания”- Я русин был, емь и буду... Сесі слова не мож співати без слез на очах. У ансамблі співають самі дівчата, молоді, файні, убраті у національное убраня. Они прекрасно выгляділи на сцені, а коли заспівали, то ушыткым перехватило дух, особенно от „Верховино, світку ты наш...”. У репертуарі „Забавки” были співанки: „Тиха вода”, „Хижочко стара” (співаночка югославських русинув), „Де тирня, там зирня”, „Милый, милый, де ты був учора”, „Червена ружа трояка”, котру подхватив цілый зал.

Молодша група колектива исполнила сценку из пьесы А. Духновича „Добродитель превышает богатство” (участники Вікторія и Кристина Лендел, Васько и А. Перепелиця). Треба отмітити, ош діти прекрасно владіють русинським языком. Мы дуже тішилися из того, ош як они серйозно относятся до наслідія А. Духновича.

Молодша група ансамбля „Бабчина співаночка” исполнила старовинні русинські співанки „Коло млина яворина”, „Дала мені мамка корову”, „Тече вода медова”, котрым булше як 100 рокув!

Дуже полюбилися зрителям и коломыйки у исполненіи В. Качур и „Коли я руковав” у исполненіи А. Перепелиці.

Настоящим украшеніем программы было сольное выступленіе О. Прокоп. Мы много раз чули спів Ольги, айбо каждый раз из непреходящим волненіем слушаеми її, бо так исполняти, „брати за душу” може лиш она.

Мы были дуже благодарні нашим гостям, довго

плескали исполнителям, усі достали огромное удовлєтвореніе, ніби побывали у родному краю.

О. Прокоп розказала и про благотворительну діяльність колектива, про концерты, збор от котрых они отдають Червоному Хресту, вадь дітям-сиротам. Наша община поддержала благородну діяльність „Забавки” и избрала на вечері даяку суму грошей діла дітей-сирот села Ракошино.

Вечер закончився дружеским прийомом, на котрому газдынєв была Йолана Стринська. И як усе быває, потекла и потекла бисіда..., говорили, співали, споминали...

И нас сись раз Великий Будитель избрав нас уєдно, заставив забыти про проблемы, повсякденні заботы и предатися самому прекрасному „Не забыти о своєм”, о своєм прекрасном краї, своєм корінню, котрое называєся русин.

Др. Маріанна Лявинец

У Ужгороді отбывся вечер русинської поезії

Періч было слово. Далє слово стало краснов поезийов. Днись поетичное слово діла русинув значит ищи и то, што они екзистувут ги народ. А діла ушыткых иншакых народув русинськое красное слово значит, што екзистує русинський літературный язык. А кїть екзистує літературный язык - то значит, же екзистує народ, котрый має сись язык. Сесе не гіпотеза. Зазвідайте у спеціалістув из етнонаціональных проблем и вам уповідят: сесе - аксіома!

Уже 60 рокув не признавуться у Україні русинська національність и русинський літературный язык. Хоть нико не годе запрітити русинську бесіду! Зато за феномен мож числити факт, што днись на Подкарпаті пишут и печатавут свої творы штомайменше три десяткы русинських поєтув, писателєв, публіцистув, журналістув и т.д.

Ци то так - легко ся мож было убідити под час вечера русинської поезії, што го організовали Ужгородськое Общество А. Духновича (голова к.ф.н. В.Падяк), Ужгородськое городськое общество подкарпатських русинув (голова к.м.н. Ю.Думнич) и Общество Кирила и Мефодія (голова о. Димитрій (Сидор)).

У гости ид русинам прийшли поет Володимир Танчинець и товмач руської літературы, майбулше С.Єсеніна, Иван Ситар. Поетичні пробы ищи єдного

молодого поета - Романа Пищалника - представляв його „хрестный отец” (автор спєредслова першої Пищалникової книжочки) заслуженый учитель Украины, председа областного Общества А.Духновича Михаил Алмашій. Протоієрей Хрестовоздвиженського храма о.Димитрій указав ся у своему новому амплуа - як композитор и музыкант, исполнитель авторської співанки. А даколишня солістка Закарпатського (Русинського!) заслуженого народного хора Віра Баганич заспівала красні русинськи балады, записувучи котрі од простых верховинців, она исходила горы и доли рудного Подкарпатя.

Штомайменше три години звучало русинськое поетичное слово. Заворожені поезийов, участники вечера активно плескали поетам и кликали їх на „біс!”.

Помежи гости были и 26 студентув Славистичного інститута при Карлфранценському університеті вариша Грац, што у Австрії. До Ужгорода они прийшли у рамках ознакомительної и языкової практики венно из своїм професором Гайнріхом Пфандлом и редактором новинки „Фалтер” Хервігом Хеллером. Туй гости упознавали діла себе русинський народ его культуру, традиції и літературный язык. И доста чунно їм было учути, ош офіціално в Україні русинув неє, **інформує прєс-служба Сойма Подкарпатських русинув.**

Высока награда Мужьского Візантійського Хора им. Св. Ефрема

Мадярський Хор им. Св. Ефрема дустав первый приз на 25 Юбілейному Межнародному Фестивалі Церковної Музики, котрый ся состояв у польському поселенію Гайновка. Йсе событіє має особе значеніє завто, бо впервых на сьому 25 Юбілейному Фестивалі мали честь брати участіє лем майліпші хоры, во-вторых, досі первый приз присуждали лем хорам из славянських держав. Межнародный фестиваль церковної музики має уже 25-рочну исторію, и на ньому выступають хоры лем дуже высококваліты.

Мужський Візантійський Хор им. Св. Ефрема був założений у 2002 році и от тоды каждый рік занимав престижні міста на многих конкурсах професіональных хорув. Уже у 2003 році, тогды ищи діла многих незнакомый, хор на удивленіє організаторув Межнародного фестивалю у Гайновці зайняв друге місце. Высока кваліта исполненія духовної музики, котру указав Мужський Візантійський Хор им. Св. Ефрема дустала позитивну оцінку критикув. На сись раз на 25 Юбілейному Фестивалі участвовати могли лем тоты хоры, котрі уже дустали перші премії у минувші roky, а завто сись конкурс проходив исто на дуже высокому уровни. Завто 1-е місце - йсе неоспоримое признаніє. Як уповіа Томаш Бубно, руководитель-диригент Мужьского Хора им. Св. Ефрема пусля конкурса: „У 2003 році єден из членув журі казав нам, ош наш хор дуже добре співає, має высокую кваліту исполненія, айбо вун ние ортодоксальным и ние славянським ансамблем, а завто у нас ние шанса выграти конкурс. Мы дуже раді, ош на сись раз журі, членами котрого были представителі из Болгарії, Польщі, Росії и Украйины, возвысилися над своими предубіждениями и оціньовали аспірантув лем на основі музыкального исполненія.

Візантійський Хор им. Св. Ефрема на днись є единственным хором у Мадярщині, котрый исполняє візантійську музику. У состав хора входят музыканты из хорув греко-католическої церкви на Ровжак тере и у Чепелі (Будапешт) и професіональні співаки, котрі люблять візантійську літургіческую музику. Хор намагається аутентично передати скарбы центрально-восточної європейської церковної музики візантійського обряду. Руководитель хора -Томаш Бубно (1954, Сіксо, Мадярщина) - професіональный співак и диригент, защитив дисертацію (DLA) на тему изгядованя жерел мадярських и подкарпатських греко-католических мелодій. Хор им. Св. Ефрема регулярно радує своим співом вірникув на многих літургіях греко-католического обряду, має тісний контакт из русинами Мадярщини и за гатарами. За свою діяльність Томаш Бубно став лавреатом премії 2004 р. им. Антонія Годинки, котру учредило ВРМС.

У 2005 році значительным событієм культурного

наслідія русинув стало появленіє записи Св. Літургії Іоанна Бокшая у исполненні Візантійського Мужьского Хора им. Св. Ефрема.

У марті сего рока хор из великим успіхом презентовав новий компакт-диск „Byzantine Spirit“ на концерті у церкви Матяша (Будапешт).

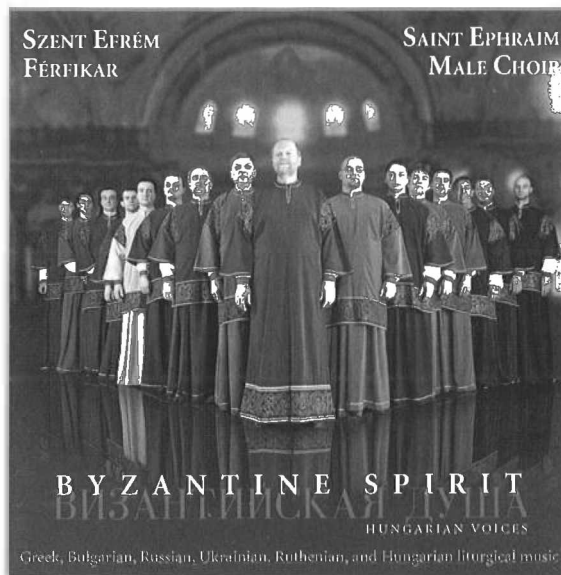
Мужський Хор им. Св. Ефрема у своєму творчестві передає скарбы тої духовної музыкальної культури, котра создалася на стыці западного и восточного христианства у X-XI ст. На території Мадярського Королевства розпространився латинський стиль, айбо майновіші

научні изгядованя однозначно доказувуть, ош на протяженіи тисячурочної исторії Мадярщини усе був и візантійський стиль и характерна діла нього літургічна культура, церковна музыка. Особенно, начинаючи из XV ст., у сівєро-восточных регіонах Мадярщини на Подкарпатю сися культура стала опріділяющов у духовному животі и вірі русиньского народа. Межи многими проникновенными произведениями, котрі мож учути у исполненіи хора на сьому КД (произведения Бортнянского, Добри Хрїстова, Станіслава Людкевича, Сергея Рахманінова, Лесі Дічко, Іоанна Бокшая, Сергея Якимова и др.), мож учути и настоящу музыкальну рідкость. Майже многі сьме чули до сього композицію, котру написав Ференц Ліст у 1863 р. У

Римі на честь 1000-рочного юбілея діяльності славянських апостолув Св. Кирила и Мефодія. Йсе - единственное произведение Ференца Ліста, котрое было написано на церковно-славянський текст. Хор достиг великих высот професіонального майстерства.

Мужський Візантійський Хор им. Св. Ефрема представляє художественное агенство ORPHEIA (www.orpheia.hu).

Др. Степан Лявинец

Бейла Ерделі (до 115-роччя из дня рождєнія фундатора подкарпатської школы живописи)

Бейла Ерделі - ідеальний художник, кидь так мож уповісти - абсолютний художник.

Ідеально вычерпаним было його жизненное кредо, выраженое у тріаді: „Бог, Искусство, Любовь“. Сися тріада была триєдинением - стремлением душі до ідеального, до гармонического единения из внутренним и вонкашным світом.

Айбо часто побіждали противоположности у душі дуже емоціональної натуры художника и противоположности драматического XX столітія, то-єсть жизнь извонка - ідеальний треугольник перебалансовався, и на поверхность поднималося постоянно присущее у глубині душі художника страданіє.

Абсолютнов была вірность и отдача Ерделія искуству. Художнику вун называють „монограмми сонця, розсыпаними фарбами на Землі“. На боках своего денника вун позволяє собі сважатися за судьбу художника из самим Творцом. Отданыи Господови, вун дорікає йому за скоротечность жизни, за короткий позиченый „пятиминутный сон“, на протяжении котрого має розкритися божественна душа художника, обы затым лишити світ фарб и солнечных лучей.

Майже ідеальної внешности, высокий, файный, денді у одежі и манерах, романтический любовник, вун на протяжении усьой свої жизни любить жун, и они люблять його. Айбо у його любви из самого начала присутствує розлука. Вун не вірує у возможность существования уєдно щасливого родинного житя и самоотрешенного служения Искуству и из болем приносить у жертву земну любовь. Ерделі прожив значительну часть свої жизни из жонов, котра не претендовала на роль офіціальної жоны извістного художника. Вун оформив брак из нею на больничной постелі за дакулько днів до смерти - последний благородный поступок немеша Ерделі: жона його прийшла ид ньому 16-рочнов натурщицєв и на протяжении многих роков обеспечивала йому бытові условия, розділяла из ним періоди откровенної бідности, радости вечеринок у ужгородських ресторанах, знала ґрунтовати полотна и у періоды кризиса продавати вадь выміньовати на їду його картины, достала фамілію художника, його хыжу и його творческое наслідство.

Магда Ерделі лишилася у хыжі и стала ревным хранителем бульше 60 картин. Нич не мінялося у інтерєрі, наповненому духом художника и у дворику, котрый памнятав ушыток путь представителя подкарпатського искуства. Магда віровала у возможность общєнія из духом художника и часто бесідовала из ним у своїх дивных снах. Магда умерла, захищавучи Бейлові картины уд направляемых „біуроботув“ бандитських часув начала XXI столітія. Ужгород утратив музей великого Ерделі, даже не запрементовавши на нього

серйозно. Трагедія жизни, котрої так намагався позбавитися Ерделі, убухла фінальным акордом, погубивши продолженое Магдов существованіє острова світла, де жив великий художник.

Жизнь Ерделі - майже ідеальна проекція сложного, бурного XX столітія. Глубоко індивідуалістична личность, іделістичный сповісатель добра и красоты, вун пройшов через ушыткі общественні кризисы своего часа, сохранивши свою душу и вірность ділу. Час и пространство, історія и географія дуже виразительно прочертили його путь. Ерделі родився у Австро-Мадярщині 25 мая 1891 рока у малому селі Климовиці на Іршавщині у сімї русина из Пряшовщини Михаила Гриця и німкыні из Паланка Ілоны Цойскі. Отец був учителем и, подобно до других представителей „панського“ сословія, поміняв свою фамілію на мадярську „Ерделі“. Дома говорили по-мадярськи, по-німецьки, по-русинськи. Бейла из дїтства обстався открытым ид разносторонности языкув, культуv.

Його талант замітний уже у гімназії, а розцвіт творчества припадає на часы Чехословацької Рєпублики. Його художественно - просвітительський центр - Будапештська Академія Художеств (1911-1916) р.р. профєсор Кароль Ференці. Його ранні інспірації - „Нодьбанська школа“ Шімона Голлоші, Кечкеметська художественна колонія. Його європейські студії - Мюнхен (1922-1926 рр.), и німецький імпресіонізм, поїздки до Італії, Польші, Швейцарії, Відня.

Його місто рождєнія як художника новых красок и нового подкарпатського искуства - Париж (1929-1932 рр.), котрый и на тот час ищи усе був столицев світового искуства. „Кульмінаційным“ діла нового искуства Ерделі рахує „магическу живопись“ Поля Сезанна. Майважні открытія у цвітї зробили на його гадку Моріс де Вламінк, Андре Дерен, Моріс Утрїлло, Амадео Модільяні, Рауль Дюфі. Парижський цїмбор Бейлы, знамий арфіст и художник Пьер Жане, пригласає його на творческу базу на єдно из майфайніших міст Франції - Гаржілес. Там, у самому центрі Франції Ерделі, як сам сознався, пережив ушытко майпрекрасное у своєю жизни. Беззаботні дні были заповнені творчеством, котрое дустало признаніє колег и щєдрых меценатув. Просторні комнаты у турні, коло древнього замка и романського храма XII столітія служили майстерськов. У день приїзда вун познакомився из юнов очаровательнов Женєвєв и їх страстна чиста любовь продолжалася аж до отїзда художника. Вун назад утік от любви и от цілком возможного устроїства свої жизни у Франції. Утік, обы малєвати и не залежати вуд чужих достаткув, обы не зрадити себе и свою рудну землю. Утік и наусє обстався у серцю Женєвєв.

Вызывает удивленіє широка творческа діяльність

Ерделі на рідній землі. Його творческа активність постійна і різностороння, направлена не лем на розвиток собственого малярства, а и на створення художественної среды. Добре знавучи світову літературу, музику, искусство, вун преподає у гімназіях, пише статі про искусство. Уедно из Йосифом Бокшаєм Бейлі Ерделі у 1927 році

удалось основати Публичну школу рисунка у Ужгороді. Ціле покоління художників сформувалося, дякуючи своїй школі. У 1931 році Ерделі був избранним першим и надале безсінним головою „Общества діятелей образотворческого искусства Подкарпатської Руси“. Ерделі став серцем Общества. Вун побуждає ид творчеству, айбо ставить дуже високі вимоги до работ. Орієнтує на світове искусство и отказуєся потакати місцянським вкусам. Ерделі має за собою виставки у „Галаті Паласі“ у Мюнхені, на парижських Елісейських Полях, у Брюсселі, Празі, Брно, Братиславі, Будапешті. Художественна періодика склонна и похвальна у оцінках. Його називають беспокойним, вічно глядаючим духом, у його картинах отобразяєся неограниченое чоловічеськов жизнью проникновение у глубину, у суть вещей.

Його путь до нового искусства крутий и націлений. Вун иде от академічеської манери до свободного перетікання фарб, насиченых світлом до довічно чистых цвітних цяток, до експресивного вираження форми. „У просторі будучого тається нове лице“. Нове лице - се є постоянное глядана. Сесе неспокойный дух, сесе вывиренное буянє фарб. Сесе преобразование малого провинциального Ужгорода у столицю искусства путєм включенія містної жизни у соотвітственні йому художественні форми. Включеніє глубинного, такого, што иде из найтонших интимных эмоций и через розуміння цінности и самодостатности уштыких проявленій жизни, находит соотвѣтствующее новое художественное лице.

Первый раз Подкарпатя стає не субъектом этнографического любованія вадь солодков картинов містного быта, а живов арене творчества, ставучи у єден ряд из такими містами, што переросли у символы искусства, як Барбізон, Аржантей, Арль и др.

Через картины Ерделі родна земля стає равной из другими - як тема художественної інтерпретації и як полноценна художественна реальность, переказана современными свіжими средствами. Ерделі пройшов художественні центри Европы, айбо не муг оторватися вуд свого края и перенос передові художественні достижения на родной грунт, оставивши дома художественный центр европейского уровня. Приход совіцької власти напудив Ерделія. Довкола ворухилися катєбісты. Бейла Ерделі признавсьа Магді, што варто бы мати избрані фарбы, пензелики и теплу одежду. Його мечта про художественное училище, ніби исполнилася - у 1945 році у Ужгороді открыли художественно-промышленну школу, айбо сущности искусства, „вічно глядаущего духа“ нова власть не восприняла. Ерделі принимает участие у республиканских и всесоюзных

выставках и даже стає во главі училища, айбо його обвиняють у буржуазному формалізмі и поддають остракізму. Жизнь утрачує свою різноцінність, блідне „монограма сонця“. Додаєся хворота. Серце перетерпіло много беспокойства, дуже много страданій и любви.

У 1955 році майстер отойшов у небесну среду выбранных, што заслужили небеса неспокоєм и любовью. А може вернувся дому, бо уповів Магді: „Я Божий сын. Розсипте муй прах над горами“.

Вун сохранив свою судьбу, укладену у мечту про триединство: Бог-Искусство-Любовь. Сохранив себе неідеального у неідеальной жизни, у центрі ідеального треугольника, балансирующим, єднако приближенным и отдаленным од каждой из трьох його вершин. Вун осознавав своє місто у искусстві, айбо не предугадав свої посмертної славы, ищи раз подтвердивши истину про то, што талант чрезвычайно обыкновенный и лем посредственность намагаться прибрати необыкновенность. Насмілімося вывести из триады Ерделія монаду под названієм - гений?

Айбо доста уповісти обыкновенное - Ерделі!

Михаил Сирохман
Потоувачила **др. М. Лявинец**

Б. Ерделій. Свои виставки імів в Мюнхені, Празі, Брно, Парижі и Братиславі. Самия послідня критическія статьи о нем пишут слѣдующее:

„Из чехословацкой галлерей живописцев в парижском рангі находим в Ужгороді живущаго Б. Ерделія. Свои картины больше раз выставлал в заграничных метрополиях, чим на своей маленькой родині. Принадлежит к числу созрѣвших и уравновѣшенных художников, котораго поняли и высококачественные художники и публика. Развитие его художественности раздается голосом полновзвучной

струны. Послі войны дифференцируется. Работает в Мюнхене, Италиі и Париже. Вырос он на богатствах западной литературной и пиктуральной культуры и пропадает где то в метафизических глубинах. Над общественными дрязгами и туземной действительностью старается поднести и унести дуновением ніжных вітерков. Интересуєся портретами. Замыкаєся в круге отличительных черт своих композиций. Любит удалаться со своими философскими темами и наедине углубляться в красоты стилизацій. Переживанія среди природы перерабатывает в сфере своей лирической восприимательной чуткости. Сосредоточенность и подхватывание сущности сюжета является указателем на творческой дороге Ерделія. К формальной стороне он весьма требователен. Над его картинами веет некий философский дух, который вырывает вас из общєнщины и из праліса материальных интересов. Он вас приводит к первообразам природы, в которых космічеській блеск говорит о вічных символах. В образі Христа вложил он всю свою метафизическую декаденцію, создавшуюся среди гражданского світа. Работает в духе чистаго искусства“. (Форум №5, 1933). Б. Ерделій был избран председателем Союза художников избобратительного искусства.

Альманах Общества КС. 1936 р.

Світовий Конгрес Русинів

28 мая 2006 рока у Криничі (Польша) состоялось заседание Світової Ради Русинів. У сисі дні у красній Криничі было ищи едно важное событие - IV **Международное Бiенале Лемківської/Русинської Культуры** (27-28 мая). Сисі события органично сплелися ведно. У суботу 27-го мая состоялось офіційное открытие IV Международного Бiенале Лемківської/Русинської Культуры. Участники Бiенале почтили память Никифора-Елифана Дворняка - возложением цвітів на его гробі и под памятником. Пак ся состоялось открытие выставки фотографии и малярства. У рамках офіційного открытия Бiенале сталася передача премії им. Александра Духновича. У сьому році премія была присуждена поетесі **Любці Сегеді-Фалц** из Хорватии. У торжественной обстановці премію им. Александра Духновича поетесі передав проф. Павел Роберт Магочі.

Поетеса свойов літературнов діяльність, свойов поезійов изробила великий вклад у повернення русинської ідентити у Хорватии, має много публікацій у различных новинках, часописах, календарях, антологіях. До сього часу она опублікувала бульш ги 300 поезій, стихув.

Культурна програма Бiенале была дуже разносторонньов - був файный концерт, на котрому выступали ансамблі из Польші, Словакии и Подкарпатя (Украина). У вечері спектакль представив Театр им. Александра Духновича из Пряшева. А уже пужно вечером у корчмі „Венгерська Корона” состоялась літературна бесіда, на котруй у вільный обстановці из возвышенным

Олена Дуць

чувством декламували свои стихи поетеси Любка Сегеді-Фалц, Олена Дуць, Татьяна Бучко Рац, поет Петро Трохановський и др. На другой день 28 мая состоялось засідання Світової Ради Русинів, затым популярно-научна сесія на тему ситуації лемківської/русинської культуры у державах іх иснування. Пужля того состоялась 2 часть (заключительна) концерта художественных ансамблей из Чеської Республики, Сербии и Черногории, Польші, Украины.

Засідання Світової Ради Русинів (СРР) за шором началось тым, ош было прийнято новое представництво из Мадярщины (за Ассоціацію Русинських Організацій Мадярщины у СРР був прийнятый др. Степан Лявинец). Далє про фінансові справи реферовав секретарь (тайомник) СРР - Александер Зозуляк. Вун такой інформовав СРР

про статус Світового Конгреса Русинів, як зареєстровану у Словакии організацію русинів. По сьому поводу постав вопрос реєстрації організації русинів у аспекті статусу міжнародного права, обы добитися грантув Европейської Унії.

Про контроль у реалізації Резолюції VIII СКР (25.06.2005) у Криничі и Резолюції засідання СРР (19.09.2005) у Руському Керестурі розказали П. Р. Магочі и А. Зозуляк.

Про свою діяльність на міжнародній арені

допожив проф. Павел Роберт Магочі. Вун розказав про візит великих посольств у США тых держав, де живут русины. П.Р. Магочі інформовав про результат бисіды из політичним советником Европейської Комісії у США - паном Раймондом Брендером. Председа СРР одільно затрунув и вопросы узнання русинув як самостятельну національність у Україні. Важным событіем з точки позору

міжнародної політики и майже признання русинської національності стане прямый телемост Украина - США, котрый отбудеся 7 юнія (едным из організаторув и ініціаторув сього события є професор Елайн Русинко.)

Далє на засіданні СРР був обсуждений вопрос структуры делегации на IX Світовий Конгрес Русинув у Сігеті (Румунія), котрый ся отбуде пужля 15 юнія (дата буде уточнена на слідуячому засіданні СРР) 2007 р. Туї vznik вопрос представительства русинув Словакии у СРР. Явилися два кандидати: Александер Зозуляк - як делегат Ассоціації Русинських Цивільных Організацій Словакии (АРОС) и новый председа Русинської Оброди - Владимир Противняк. (Про АРОС читайте у одільній статі.) Русинська Оброда Словакии на свому миморядному засіданні урішило навести членство у СКР. (Рішення сього вопроса публікуєме у Резолюції СРР).

Пан др. Георгій Фірцак розказав про справи припарованя IX Світового Конгреса Русинів у Румунії.

Члены СРР мали возможность стрітитися из представлением русинських/лемківських організації Польші. Взяк вопрос організації Сойма-Ліги - Ассоціації у Польші, обы уникнути проблемы структуры делегаций на IX Світовий Конгрес Русинів. Айбо представителі організації Руська Бурса, Фондації „Рутеніка”. Стоваришеня Лемків и Музея Лемківської Культуры отклонили сию возможность, бо

Театр им. Александра Духновича из Пряшева

Татяна Бучко Рац

Любка Сегеді-Фалц

Петро Трохановський

увірені у тому, що годні ся договорити межі собов.

Дале состоялась стріча из представителями нового інформаційного агентства, котрое было заложено у Сербії и Черногорії. Інформацію про агентство мож найти на сайті

www.ruthenpress.info.

Ціль агентства - давати актуальну інформацію про культурный, научный и общественный, живот русинув шилияких держав, де жиют русины, создати архів даных літературных пам'яток, фонотеку, галерею малярства, котра была бы доступна вшитким.

Агенство представляли Елена Перкович (Вербас), председатель отбора за інформацію, Янко Хома (Новый Сад), подпредседа Національного Совіту и др.

От имени **Світового Форума Молодых Русинув** выступил Микола Медеші. Він оповістив, що камп молодых буде організований 21-24 августа у Сербії и Черногорії у Новому Саді. У програму буде входити и візит у Коцур и у Руський Керестур. Планується проведення видео-презентації фільму про культурный живот русинув шилияких держав.

(Прошу тых, ко має інтерес участвовати у кампі молодых - обращаться у редакцію нашої новинки). У кінці засідання Світова Рада Русинув приняла резолюцію, котру публікуєме у оригіналі.

Проф. П. Р. Магочі и А. Зозуляк

Резолюція

засідання Світової Ради Русинів 28. мая 2006 у польській Криничі

1. Было принято новое представництво из Мадярщины до Світового Конгресу Русинів - Асоціацію Русиньских Організацій Мадярщины, а тота выбрала Стефана Лявинця за члена Світової Ради Русинів.

2. Вшиткы членьскы організації мусять каждый рік платити членські взносы - 100 америцьких доларів. Тоты,

котры організують в данім році засідання Світової Ради Русинів, мають право пожадати одпущіня членьского взноса.

3. Схвалює ся 500 америцьких доларів річно на фунґованя канцеларні Світового конгресу Русинів.

4. Світова Рада Русинів схвалює дотеперішню діяльність его председы і жадає далшу активність на міжнародній арені.

5. Каждый має додати председови Світової Ради Русинів по два найважніші проблемы, котры мають Русины в данім штаті, жебы їх міг декларовати на визнаемых стрічах з челными представителями окремых штатів і европських інституцій.

6. Треба глядати можности обертати ся за фінанціями і до европських інституцій і організацій.

7. Был zvolenый двойчленный выбор (Георгій Фірцак і Стефан Лявинець) про гляданя фінанчных можностей помочі из Европской Унії.

8. Систематічно ся повнять резолюції з восьмого Світового Конгресу Русинів в польській Криничі і з посліднього засідання Світової Ради Русинів у сербськیم Руськیم Керестурі в році 2005.

9. Вітає участь Русиньской Оброды на Словенську в роботі Світового Конгресу Русинів, але лем у складі асоціації інших русиньских організацій Словенська. О тім ся мають договорити председа Русиньской Оброды на Словенську Владимир Противняк і председа Словенской Асоціації Русиньских Організацій Александер Зозуляк до найближшого засідання Світової Ради Русинів.

10. Главный організатор девятого Світового Конгресу Русинів у румунськیم Сіреті Георгій Фірцак буде в септембрі 2006 інформовати вшиткых членів СРР о точнім датумі 9. Світового Конгресу Русинів.

11. До приправного выбору найближшого конгресу будеме ся снажыти запоїти тых православного і грекокатолицького священника зо Сірету.

12. Найближше засідання Світової Ради Русинів буде в януарі - марті 2007 у Сіреті в Румунську.

Др. Степан Лявинець

Гратулуєме др. Михаилу Капралю!

Наш земляк др. Михаил Капраль недавно дустав завание професора Высшій Школы Русиньской и Украиньской Філології. Сися велика честь говорить про признание педагогичной и научной деятельности др. Михаила Капралья. Многі роки вун был сотрудником проф. И. Удварі, из котрым уедно робили над научным наслідієм академіка А. Годинки. Як научник, др. Михаил Капраль став на самостоятельную путь, про што говорять его публікації.

Будучи истым патріотом, наш научник изробив многое и на ниві укріплення русиньской ідентиты у

Мадярщині и за гатарами, велику помуч оказал и нашу редакцію як філолог, заганыя нам цінні матеріалы. Др. Михаил Капраль являється членом Вседержавного Общества Русиньской Интелігенції им. А. Годинки. У сьому році за вызначну діяльність став лавреатом премії им. А. Годинки, (учрежденной ВРМС).

Желаєме профессору др. М. Капралю дальших успіхув у его научной деятельности.

Редакция

Перед выборами

Наближавуться выборы, до котрых русины Мадярщины ладяться уже од типирь из великов енергийов. Се дуже важно завто, бо у Законі про Меншины, принятому у 2005-му році, про выборы депутатов меншиновых самоуправлений и модификаций дакотрых законов діла національных и етнічных меншин є много нового. Суть изменения, котрі треба знати усім русинам Мадярщины, обы порозуміти процес выборов. Из сьов цілов представителі Вседержавного Русиньского Меншинового Самоуправления ведуть розьяснительну роботу испершу из председателями містными, районными и региональных меншиновых самоуправлений, председателями культурных, научных обществ, фондацій русинув, котрі пак ведуть перед-выборну кампанію из ширшими масами на містах.

12 мая председатель ВРМС Віра Гіріц и я, стрітилисьме ся из председателем РМС Гейовкерестура Ласовом Готрад и мером Гейовкерестура Дёрдьом Гортобаді.

Віра Гіріц, председатель ВРМС, интересовалася, як фунгує меншина, яку роботу проводят депутаты из містными русинами, як ладяться до новых выборов. Указала тоты нові пункты у Законі про Меншины, котрым треба уділити майбулшое внимание. Подчеркнула важность того, што лем тоті самоуправления будуть дуставати фінансовое пудпорованя, котрі будуть мати цільову меншинову програму. Напримір, музыкальну програму, изучение народного искусства и т. п.

Знаєме, ош у Гейовкерестурі є дуже файный дітський хор. Добре бы было, кибы РМС русинув узяло бы сись хор пуд свою опіку, таким образом, работа из хором была бы специфічнов задачов РМС Гейовкерестура. Руководство ВРМС, кидь є потребность, може оказати помоч, як у предоставлені спеціалістув, так и у подборі репертуара.

Кидь є возможность, мож організовати и танцювальну групу. Так што работы може быти дуже много.

Мер Гейовкерестура Дёрдь Гортобаді обратився до нас из просьбов помочи у єдному важному ділі, котрое могло бы обогатити Выставочный Зал Русиньского Музейного Собрания. А именно: мож указати тоті цінности Гейовкерестура, котрі збиралися місними жителями од давних часув, айбо были отдані на сохраненіє у Музей імені Отто Германа у Мішкольці, де типирь находяться у роктарі, и нико їх не видить. Віра Гіріц пообіцяла, ош напише офіціальное письмо у соответствии Інстанції из просьбов передати русинські памнятки у колекцію Выставочного Зала, котрі бы были доступными діла їх обозрения.

Слідующий пункт нашої поїздки - Ниредьхазы. Туй мы ся стрітили из Андрейов Фізел - председателем РМС Рокомоза и доцентом Ниредьхазьской Высшой Школы Михайлом Капральом. И из ними обговорили сьме вопросы, извязані из выборами и намітили сьме тоті общі задачи, котрі стоять перед нами діла успішного їх проведения.

Затым мы поїхали у Подкарпатя.

У Унгарі рано пуйшли сьме у греко-католический Кафедральный Собор, де избралося много народа, бо якраз у тот динь была церемонія первого причастия.

Служба Бога и прекрасный спів хора обстануться

незабываемов памнятков. Послі Службы стрітилисьме ся из представителями русиньской інтелігенції Подкарпатя - Д. Попом, В. Падяком и В. Шостаком.

Обсудили сьме актуальні вопросы, проблемы межи даякими організаціями русинув и їх лідерами, котрі возникли межи русинами Подкарпатя. В. Гіріц подчеркнула важность єдинства и цілей діла успішної діяльности русинув на Подкарпатю. Розказала про то, ош была на Совіті Меншин Европы у Брашшові, де представителі меншиновых організацій ознайомили Совіт из положенієм меншин у своїх державах, из тым, яку духовну и фінансову поддержку дуставт меншины од їх державы діла того, обы їх меншинова община могла существовати, сохраняти свуй идентитет, традиції и язык. Русиньский вопрос на Подкарпатю важный діла русинув Мадярщины. Завто у своеймо докладі В. Гіріц не забыла спомнянути подкарпатських русинув и высказала надежду, ош на Україні, коли мало утихнуть внутрішньополітичні бурі, наконіць, займуться вопросом русинув, што живуть на території України и признавуть русиньску національность.

Пуд кінць нашої поїздки побывали сьме у Закарпатському Краєведческому Музеі, де якраз тогды была етнографічна выставка народов Подкарпатя.

Интересно было увидіти старовинні музыкальні инструменты, изроблені руками русиньских майструв, чудесні писанки и разнообразное народное убраня, характерное діла разных районов Пудкарпатя и тоті вышивки, низины, котрі свідательствуют про богатство фантазії русиньских жун, котрі прикрашали народное убраня своїми богатыми вышивками.

Наконіць намітили сьме планы дальнішого нашего сотрудничества и стріч.

Из Віктором Шостаком говорили сьме про культурну роботу русинув Подкарпатя и діяльність ансамбля „Ужгород“. Народный фольклорно-етнографичный ансамбль „Ужгород“ був образованый у 1985 р. при Закарпатському Краєзнавческому Музеі, як инструментальный ансамбль народной музыки. Пузніше у репертуар включили и сольный спів, элементы народной хореографії, танці. У выступлениях используются архаичні музыкальні инструменты и традиционное убраня. Учасники ансамбля „Ужгород“ высоко кваліфіціровані спеціалісты по народному фольклору и етнографії, историки, учителя музыкальных школ, артисты музыкально-драматического театра. Основная творческая орієнтація дншнього колектива - показ фольклорных стилей народов, котрі проживавуть на території Подкарпатя.

Ансамбль принимает участие у конкурсах, фестивалях, у радіо і телепередачах. Выступает за гатарами, (был у Чехии, Словакии, Мадярщині, Польші, Австрии, Румынии.). Коллектив не раз награждался почетными грамотами и дипломами.

Народный фольклорно-етнографический ансамбль „Ужгород“ - перспективный творческий коллектив, пройнятый великов енергийов, творческим вдохновением, дякувучи котрому переає культурні, музыкальні цінности русиньского народа.

Ольга Сільцер-Ликович

* Честовані читателі!

Слушайте передачу Русиньского Радіо на габах 873 кГц каждый вторник у 21.30 на габах Кошшут Радіо Будапешт.

* Kossuth Rádió - Nemzetiségi műsorok Ruszin nemzetiségi műsor.

A műsor a Budapest 873 kHz-on és a regionális stúdiók hullámhosszán hallható minden kedden 21.30-22.00.

A műsor éjjel-nappal hívható telefonszáma: 06-1-238-7018 (hangposta).

E-mail címe: rena@kossuth.radio.hu

Діяльність Русинського Меншинового Самоуправління Теризвароша (VI район Будапешта)

РМС Теризвароша із самого начала своєї діяльності сконцентровало свою роботу на возродження і розвиток національного самосознання у старшого покоління і вихованню його у дітях. Сьому направиленню депутати старалися слідувати на всьому протязі свої діяльності. Благодаря тому, ош дакулько дітей училися у єдній школі VI району, легше было найти контакт і організувати дитську групу. Основный состав дітей - 12 чоловік, но на групові заняття по разній тематиці пригласилися усі желаючі, завто їх могло быти и булше. Приходили діти із Ваца, Демрєва, Пілішсенткереста і із других районув Будапешта. Слідує зазначити, ош не усі діти владіють русинським языком, айбо у тых, кто не знав язык, было желаніє йому научитися. Мы перейняли опыт учительки-пензистки Йоланы Чегиль, котра руководить дитськов групов у Демрєві і помогли їй методом заучити слова, затым стихи і дитські пісні. Наші діти выступали на

Дні Русина у Осовді, Будапешті, на Мамчиних Днях, традиційно проводимых у VI районі, на Рождественських вечерах, на вечерах Св. Миколая. Из дїтьми систематически проводилися заняття по прикладному труду. Их веде депутатка Дєрді Сочка, котра має професіональное образование. Стало уже традиційов у конци учебного года проводить выставки дитських работ из соответствующих оцінков журі і присужденієм дипломов. На них можуть принимати участі діти из разных міст, конкурс выголошується за 1 місяць до того. Выставки

Награжденіє побідителюв конкурса

успіхом не лем межи дїтьми, а и межи взрослыми. У сьому році 1-є місто заняла Вікторія Кіш, 2-є місто - В. Урбан, 3-є - Маріанна Борто. Усі участники достали дипломы, невеликі дарунки. Нам видиться, ош майцінним у сюй роботі є языкові навьки и то, што діти знакомились із русинськими традиціями и фольклором. Из дїтьми также організовані походы на тематичні выставки у музей, на дитський день у зоопарк. Сього рока запланована поїздка на Подкарпатя із посіщенієм Ужгородського и Мукачевського замкув, села Чинадієва, стріча із дитськов групов ансамбля „Забавка“ и др.

РМС Теризвароша принимает активное участие у міроприятіях, організованных Районным Самоуправлінням.

Сього рока, як и у предыдущі роки, пуд час святкування дней Теризвароша была організована выставка художественных произведений „Три Манайла“ из

презентаційов художественного альбома „Художники родины Манайло“. Выставка и презентация, котру открыв заміститель мера Теризвароша др. Л. Робін, мала великий успіх. Зрителі изобразились файным числом, привітствовали родину Манайлув, достали великое удовольствие от увиденного. Родину Манайлув привітствовал камерный хор „Pro vocal“ и солістка фольклорного ансамбля А. Кедик.

Святкованя Рождества

У жизни Теризварошского Самоуправління отбылося ищи 2 значительных события: выступление камерного хора „Cantus“ из Ужгорода (руководитель А. Сокач) и выступление Хора Ужгородского Кафедрального Собора (руководитель М. Орос). Хор „Cantus“ выступав у рамках Международного фестиваля Духовной Музыки и дав прекрасный концерт у церкви св. Терезы. Церков была переповнена, впечатление было непередаваемым. Депутаты РМС чекали хористов из вечера, котра пройшла у теплый, дружественный обстановці. Змішаний Хор Ужгородского Кафедрального Собора не первый раз был гостем у греко-католической церкви на Ровжак тере. Хор прибыл по приглашению РМС VIII района и співав вечерню Божественну Літургію, затым отбылася обща вечеря, котру організувало РМС Теризвароша.

16 октября на днях Теризвароша прийняв участие Русинский фольклорный ансамбль (солістки А. Кедик, О. Сильцер)

У децембрі 2005 рока РМС організувало и подпорвало фотовыставку Золтана Іро „Село Вышково“ (про неї мы уже подробно сообщали у журналі „Русинский Світ“ № 28, январь 2006.)

Дуже приятно, у теплый родинный обстановці было отсвятковано Рождество, прийшло много людей из разных міст: Демрєва, Ваца, многих районув Будапешта. Колядовали дуже довго, каждый мав возможность вспомнить родинні колядки, бо тут же мав сопровождение у лиці др. Яноша Сабо и гармоніста Гергея Кішша. Мож бы дальше перечисляти приятно проведені совмєстні вечера, такі, наприклад, як дитський фаршанговый бал, дегустация русинської кухни и други. РМС Теризвароша подпорвало видання „Календаря-альманаха 2005“, альбома „Художники родины Манайло“. Велику помощь нам оказало Общество защиты города, котрое давало возможность проводить заняття із дїтьми, робити выставки, вечера, за што мы їм дуже благодарні.

Дитський фаршанговый бал

Председатель РМС Теризвароша др. М. Лявинец

Асоціацію Русинських Організацій Словачки (АРОС)

13 мая 2006 року у Пряшові зійшлися лідери шістьох русинських організацій і заклали Асоціацію Русинських Організацій Словачки (АРОС). Од 1990 року у Словачки сформувалося помалу 12 обществ (а по дакотрым даним 16) - культурно-общественных, духовных, харітативных, освітних, умельцких, котрі мають єдину ціль - етнічно-культурное возродженіє русинув. Як то часто быває у многих других державах, многі люди суть членами нараз дакульких організацій. Дакотрі організації мають добрі межі собов, мають общі програмы и проекты, а дакотрі суть у незлагоді, у основному позад личностных амбіцій лідерув організацій. Йсе часто было причинов нескоординированої діяльності обществ, поглыбився конфлікт и міжлюдський, и межі організаціями, што проявилось на VIII Світовому Конгресі Русинів у Криничі. Як знаєме, на сьому Конгресі Русинська Оброда заставила своє членство у СКР.

Возникновеніє АРОС было неординарным и из тої причини, ош на далших конгресах русины из Словаки могли дустати мандат рядного члена в СКР, а їх избранный кандидат мав бы мандат у Світову Раду Русинув.

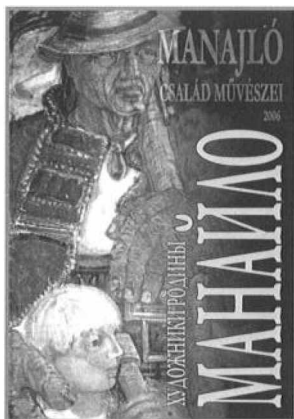
Каждая організація, котра входить в АРОС, сохраняє свою властну автономію и при тому дустає рівноцінное право делеговати свого представителя на СКР и так буде брати участіє у вирішованю общерусинських діл, а Общества, здружені у Асоціацію, будуть діяти координовано. Таким образом, Словакия стала третьов державов, де vznikла Асоціація Цивільных Організацій (у України - Соїм Подкарпатської Руси, а у Мадярщині - Асоціація Русинських Цивільных Організацій Мадярщини).

До сього часа у АРОС входить шість організацій: Руський клуб - 1923, Русинське культурно-освітне общество Александра Духновича, Сполук русинської молодежи Словаки, Общество св. Иоана Крестителя, Сполочность Енді Варгола, Обчанське здружіня Русин и Народні Новинки, котрі суть закладателями Асоціації. Приорітами діяльності АРОС на русинському полю суть: русинське школство и активна культурно-освітня робота, реалізація проекта „Русинська народна школа”.

По матеріалам статі А. Плішковой („Народни новинки”, р. XVI, 2. 18-21, 17 мая 2006)

Изложив д-р. Степан Лявинец

► 4 мая у клубі Варошвидёк отбылося сяткованя Мамчиного дня, де принимали участие діти уедно из родителями из VI-го района и гости из других районув. Пусля сяточного концерта діточки поздравили усіх матерів из подарками, котрі они приладили собственноручно.

► 14 мая Теризварошський РМС організував выставку „Три Манайла” и презентацію альбому „Художники родини Манайло”, де из вступительным словом выступив мер др. Ласло Робін. Газдыня вечера др. М. Лявинец познакомила присутствующих из біографійов сімї Манайло. На концерті выступили хор „Pro vocal” и співачка Анна Кедик у сопровожденіі Йоланы Стринської.

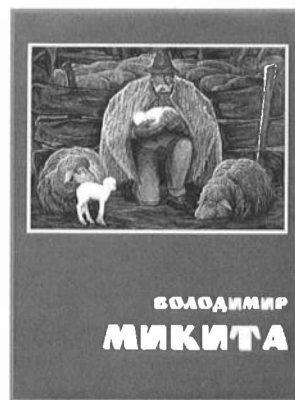
► 28 мая у Криничі (Польша) отбылося засідание Світової Ради Русинув.

► РМС Белвароша-Ліпотвароша організує русинський табор діла дітей от 16 по 24 юнія у Балатонселезді. За інформаційов обращаться до председателя РМС Доната Легела.

► 1 юнія у Осовді у галереі Петёвфті отбудеся откритіє выставки Атназа Фединця „Фруци”. (Пастель, графіка, акварель). Начало у 17 годин. Выставка буде открыта до 31 августа 2006 года.

► 3-4 юнія у Чепелі пройдуць Русинські дні. Центральна тема культурной программы: русинський фольклор и духовна музыка.

► 9 юнія у резиденції ВРМС отбудеся цикл лекцій по темі: „Модифікація Закона про меншины у Мадярщині”. У міроприятіі прийме участие замістителька завідующего головного отділа Офіса Національных и Етнічных Меншин Мадярщины Марта Мадярний Брауштейнер.

► Издательством ТОВ „Артанія Нова” выданий художественный Володимира Микиты - лауреата премии им. А. Духновича и Национальной премии Украины им. Т. Г. Шевченка.

Составила Валерія Мориляк

Гратулуєме нашій русині д-р. Маріанні Лявинец по поводу дня рождения!

Вінчуєме їй Многая и Благая Літ!

Редакція новинки „Русинський Світ”

МАЙ

Петро Лодій

1.05.1690

- Мукачевський єпископ Йосиф де Камеліс дав розказ, oby „каждый духовник мав дві книги, у одну най запише, кого крестив, то-єсть имя крещеного, родителей, кума и кумиці, год и день, коли крестив, а у другой най зазначит имена повінчаних и час вінчання”.

3.05.1933

- Родився Юрій Панько, високошкольський педагог, еден из творителюв и кодифікатору в русинського літературного языка у Словакиї.

4.05.1764

- Родився Петро Лодій, педагог, філософ, літератор, професор Петербургського Університета.

4.05.1909

- Родився Петро Лінтур, историк, літературний критик, фольклориста. Преподавав у Ужгородському Університеті. Вудав много книжок, межи нима „Казки и баллады Подкарпатя”. Умер 2.02.1969 г.

5.05.1910

- Родився Павел Цибере, юрист, дипломат, політичний и культурный діятель, Пуд час студій у Празі активно участвовав у студентському об'єднанні „Возрождение”. У 1936 році організував „Русский народный университет” из філіалами у Хусті, Ужгороді, Як член временного чехословацького правительства представляв ПР, добився освобождения многих русинув из совіцького Гулага. Нигда не приняв присоединения нашего края до СССР, за што був арестованный в 1947 р.

5.05.1951

- Родилася Марія Мальцовська, публіцистка, редакторка „Народных Новин”, „Русина”, писателька, лауреатка Премії Александра Духновича в области русинської літератури за 1999 рук.

Петро Лінтур

9.05.1943

- Родився Владимир Федынышинец популярный теперішній русинський поет, писатель, публіцист, есеїст, автор многих книг: „Мирна наша русинська путь”, „Я есть вечный Русин”, „Мы Русыны-Неба Сыны”. Первый редактор новинки „Подкарпатська Русь”, основатель журнала „Айно”.

14.05.1840

- Родився Юрий Игнатков, педагог, літературовед, лінгвіст. Робив в Будапешті преподавателем гимназии. Составил первую у Мадярицінї граматіку циганського языка „Cigány nyelvtan”.

15.05.1983

- Єпископ Александер Хіра тайно высвятил о. Йосифа Головача на єпископа.

16.05.1933

- Родився Степан Броді, знамий учений-математик, кандидат математических наук, автор многих научных трудов, еден из первых возрождителюв русинського движения на Пудкарпатю. Русинський патриот. Возобновив издание русинського календаря общества им. А. Духновича. Талантливый музыкант, шахматист.

16.05.1960

- Умер Игорь Грабарь (1871-1960) всевітньо знатий художник и теоретик малярского искусства, директор Третьяковской галереи, директор Института истории искусств Академіи Наук СССР. Родився в Будапешті.

16.05.1968

- Умер Лука Демьян, писатель, збератель фольклора на Подкарпатю. Первый зборник Луки Демьяна вийшов у 1943 р.

22.05.1993

- Состоялся II Світовий Конгрес Русинув (Криниця, Польша).

22.05.1945

- Родився Иван Петровцій - писатель, поет, товмач. Писав по-українськи, пише по-русинськи. По-русинськи И. Петровцій написав „Наші співанки” (1996), „Наші и ненаші співанки” (1998), „Битангійські співанки” (2001), „Послідні співанки” (2004). Вун є лауреатом премії им. Дюли Илеша (1994), также лауреатом Межнародной премії за русинську літературу им. А. Духновича (1998).

МАЙ

1	понеділок	Иереміи пророка
2	второк	Атанодія
3	середа	Геозозія
4	четвер	Пелагії преп. Муч.
5	пятниця	Ірини муч.
6	субота	Йони многотрадального
7	неділя	явлення св. Христа, Анакія муч.
8	понеділок	Иоана ап.
9	второк	Исайи прор.
10	середа	Симона ап.
11	четвер	Василія св. Муч. (В. Гопко пряшевський єпископ), Мокія
12	пятниця	Епіфанія
13	субота	Гликерії
14	неділя	Неділя саморитянок. Изидора
15	понеділок	Пахомія
16	второк	Теодора
17	середа	Андроника
18	четвер	Петра
19	пятниця	Патрикія
20	субота	Галалей
21	неділя	Константина и Олени
22	понеділка	Василиска
23	второк	Михаила
24	середа	Окончання пасхальних свят
25	четвер	Обнаження голови Йоанна Хрестителя
26	пятниця	Карпа
27	субота	Ферапонта
28	неділя	Никити преп. Свят.
29	понеділок	Геодозія
30	второк	Исака
31	середа	Ермила ап.

Віра Гіріц Выступленіє на Національному Празнику.....	стр. 2
Др. Степан Лявинец Святкованя Дня Русина у Пийчу	стр. 3-4
Др. Степан Лявинец Бісіда из подпредседов Світової Рады Русинув др. Георгієм Фірцаком	стр. 5
Валерія Моріяк Бісіда из Марійков Чорній	стр. 6
Ольга Сільцер Бісіда из руководителюм и хореографом танцювального ансамбля Миломиром Шайтошом	стр. 6
Др. Маріанна Лявинец Вечер памняти Александра Духновича	стр. 7-8
Вечер русинської поезії у Ужгороді	стр. 8
Др. Степан Лявинец Высока награда Мужського Візантійського Хора им. Св. Ефрема	стр. 9
Михаил Сирохман Бейла Ерделі (до 115-роччя из дня рожденія)	стр. 10-11
Др. Степан Лявинец Світовий Конгрес Русинів	стр. 12-13
Гратулуєме др. Михайлу Капралю	стр. 13
Ольга Сільцер Ликович Перед выборами	стр. 14
Др. Маріанна Лявинец Діяльність Русинського Меншинового Самоуправління Теризвароша	стр. 15
Вісті	стр. 16
Пам'ятні дати	стр. 17
Церковний календарь	стр. 18

Kiadja
az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Felelős kiadó: ORKÖ (elnök Giricz Vera)

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Ljavinyec Sztjepán
felelős szerkesztő
Dr. Lyavinecz Mariann
szerkesztő;

Morilyák Valéria, Szilcer-Likovics Olga, Dr. Szabó János
Manajló András - művészeti szerkesztő;
Szkiba Irén - szerkesztőségi titkár;

A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel.: (06-1) 468-2636
Fax: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
lavinec@freemail.hu
http:// www.ruszinvilag.hu
Nyomdai munkálatok: **AMG experts Bt.**

Выдає:
Всержавное Русинське Меншинове Самоуправління
Отвітственный выдаватель: ВРМС (председа Віра Гіріц)

Члены редакции:
Др. Степан Лявинец
отвітственный редактор;
Др. Маріанна Лявинец
редактор;

Валерія Моріяк, Др. Янош Сабов, Ольга Сільцер-Ликович;
Андрій Манайло - художественный редактор;
Ірина Скиба - секретарка;

Адрес редакции:
1147 Будапешт, улица Дярма 85/б.
Тел.: (06-1) 468-2636
Факс: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
lavinec@freemail.hu
http:// www.ruszinvilag.hu

При передрукуванні посилатися на "Русинський Світ"

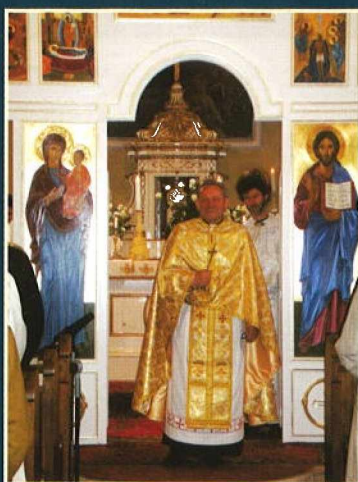
ISSN: 1785-1149

Появленя новинки пудпоровали: Фондація Національних та Етнічних Меншин Мадярщини,
Всержавное Общество Русинської Інтелігенції имени Антонія Годинки.

A lap a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért Közalapítvány,
Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Közhasznú Egyesület
támogatásával jelenik meg
1000 példányban.

Культурный живот русинув Мадярщини (фоторепортаж)

Сяткованя Дня Русина у Пийчу

Вечер памняти Александра Духновича

Презентація художественного альбома "Художники родины Манайло"
у Теризвароші (VI район Будапешта)

